

پژوهشکده شورای نگهبان

انظار نظر مجمع مشورتی حقوقی

در خصوص:

- طرح استفساریه ماده (۷۹) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران
- طرح استفساریه ماده (۸۰) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران
- لایحه اساسنامه سازمان فرهنگی هنری فارسی‌زبانان (ایتنا)
- طرح الحاق دو تبصره به ماده (۶۱۷) قانون مجازات اسلامی
- لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (اعاده‌شده)

کد گزارش: ۹۵۰۹۰۶۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۰۹/۰۲

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع: اظهار نظر مجمع مشورتی حقوقی در خصوص

طرح استفساریه ماده (۷۹) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی

کشور و انتخابات شهرداران ۲

طرح استفساریه ماده (۸۰) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی

کشور و انتخاب شهرداران ۴

لایحه اساسنامه سازمان فرهنگی هنری فارسی‌زبانان (ایتا) ۷

طرح الحاق دو تبصره به ماده (۶۱۷) قانون مجازات اسلامی ۱۰

لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (اعاده شده) ۱۲

تهیه کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۵۰۹۰۶۳

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۵/۰۹/۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح استفساریه ماده (۷۹) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران

مقدمه

طرح فوق‌الذکر که در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۲۸ و باهدف رفع ابهام از نصاب لازم برای تشکیل جلسات هیأت‌های حل اختلاف موضوع ماده (۷۹) قانون شوراهای اسلامی و وصول گردیده بود، نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۱۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. در این گزارش به بررسی این مصوبه خواهیم پرداخت.

شرح و بررسی

ماده (۷۹) «قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران»، ناظر به مراجع ذیصلاح جهت رسیدگی به مصوبات شوراهای اسلامی و نحوه تشکیل و ترکیب این مراجع است که از این مراجع در ماده مذکور تحت عنوان «هیأت‌های حل اختلاف و رسیدگی به شکایات» یاد شده است. در بندهای سه‌گانه این ماده به ترتیب، ترکیب هیأت مرکزی حل اختلاف با ۹ نفر عضو، هیأت حل اختلاف و

۱. بند ۱- هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات با عضویت یکی از معاونین رئیس جمهور به انتخاب و معرفی رئیس جمهور، معاون ذی‌ربط وزارت کشور، رئیس یابیکی از معاونین دیوان عدالت اداری به انتخاب رئیس این دیوان، یکی از معاونین دادستان کل کشور به انتخاب دادستان کل کشور، دونفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و تصویب مجلس شورای اسلامی، سه نفر از اعضای شورای عالی استانها به انتخاب آن شورا جهت

رسیدگی به شکایات استان با ۵ نفر عضو ۱ و هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان نیز با ۵ نفر عضو ۲ بیان شده است. حال باتوجه به مقدمه توجیهی این طرح، به دلیل اینکه با غیبت یکی از اعضای این هیأت‌ها، رسمیت یا عدم رسمیت جلسات آن‌ها با ابهام مواجه است، استفسار حاضر صورت گرفته است که براساس آن این سؤال مطرح شده که آیا رسمیت جلسات این هیأت‌ها مستلزم حضور همه اعضای این هیأت‌ها می‌باشد یا خیر؟ که در پاسخ به این سؤال، رسمیت جلسات مزبور صرفاً مستلزم حضور دو سوم اعضا شناخته شده و تصمیمات آن‌ها نیز با رأی اکثریت اعضای حاضر قطعی و لازم‌الاجرا دانسته شده است.

در این رابطه باید گفت باتوجه به اینکه هم اکنون در قوانین موجود هیچ گونه نصابی جهت رسمیت جلسات و همچنین تصمیمات این هیأت‌ها پیش‌بینی نشده است، لذا استفسار صورت گرفته به نوعی اصلاح قانون می‌باشد. همچنین قطعی و لازم‌الاجرا شناخته شدن نظر این هیأت‌ها در پاسخ به استفسار مزبور فارغ از اینکه

→

رسیدگی به شکایات از شورای استان و شورای عالی استانها و شورای شهر تهران تشکیل می‌شود. هیأت در اولین جلسه یک رئیس و یک نایب رئیس از بین خود انتخاب خواهد نمود.
۱. بند ۲- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان به عضویت و ریاست استاندار و عضویت رئیس کل دادگستری استان، یک نفر از اعضای شورای استان به انتخاب آن شورا و دو نفر از نمایندگان استان مربوطه در مجلس شورای اسلامی جهت رسیدگی به شکایات از شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می‌شود.

۲. بند ۳- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان به عضویت و ریاست فرماندار و عضویت رئیس دادگستری شهرستان و دو نفر از اعضای شورای شهرستان به انتخاب آن شورا و یک نفر از اعضاء شورای استان به انتخاب هیأت حل اختلاف استان جهت رسیدگی به شکایات از شورای روستا و بخش تشکیل می‌شود.

ارتباطی با استفسار صورت گرفته ندارد، از جهت امکان یا عدم امکان اعتراض نسبت به تصمیمات آنها در دیوان عدالت اداری واجد ابهام است.

طرح استفساریه ماده (۸۰) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

مقدمه

طرح فوق‌الذکر که در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۲۷ اعلام وصول گردیده بود با هدف تعیین تکلیف نهایی تصمیمات شوراها پس از اظهارنظر هیأت‌های حل اختلاف در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۱۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. در این گزارش به بررسی این مصوبه می‌پردازیم.

شرح و بررسی

براساس ماده (۸۰) قانون شوراها^۱ مصوبات کلیه شوراها در صورتی که مورد اعتراض «هیأت تطبیق مصوبات شوراهای اسلامی کشور با قوانین» قرار بگیرد و

۱. ماده ۸۰- مصوبات کلیه شوراهای موضوع این قانون در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض «هیأت تطبیق مصوبات شوراهای اسلامی کشور با قوانین»- که در این قانون به اختصار «هیأت تطبیق مصوبات» نامیده می‌شود- قرار نگیرد، لازم‌الاجراء می‌باشد و در صورتی که هیأت مذکور آن را مغایر با قوانین و مقررات کشور و یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراها تشخیص دهد، می‌تواند با ذکر مورد و به‌طور مستدل حداکثر ظرف مدت دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه، اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدیدنظر کند. شورا موظف است ظرف مدت ده روز از تاریخ وصول اعتراض، تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اعلام‌نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید، موضوع برای تصمیم‌گیری نهائی به هیأت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع می‌شود. هیأت مزبور مکلف است ظرف مدت بیست روز به موضوع رسیدگی و اعلام‌نظر نماید.

شورای مزبور از مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید، موضوع برای تصمیم‌گیری نهائی به هیأت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع می‌شود و این هیأت مکلف است ظرف مدت بیست روز به موضوع رسیدگی و اعلام‌نظر نماید.

حال براساس استفسار صورت گرفته این موضوع مورد سؤال قرار گرفته که آیا رسیدگی و اظهارنظر مذکور نهایی است (یا خیر؟). که در پاسخ به آن اعلام شده این رسیدگی و اظهارنظر، نهایی می‌باشد.

در این رابطه لازم به توضیح است که مقدمه توجیهی طرح حاضر، اظهارنظر هیأت‌های حل اختلاف را هم‌اکنون به‌نوعی موقت دانسته که این امر باعث بلا تکلیفی شوراها می‌گردد. به‌نظر می‌رسد این موقت بودن ناظر به امکان اعتراض مجدد هر شخصی نسبت به مصوبات شوراها در مراجع قضائی می‌باشد. بدین‌صورت که اگرچه ممکن است هیأت حل اختلاف مصوبه شورا را تأیید ننماید، لکن براساس اصل ۱۷۳ قانون اساسی و همچنین تبصره «۶» ماده (۸۰) قانون شوراها،^۱ اعتراض به مصوبات شوراها، اسلامی کشور، مانع از اعتراض اشخاص نزد مراجع صالح قضائی نیست و نافی صلاحیت فقهای شورای نگهبان در نظارت شرعی بر مصوبات شوراها می‌باشد.

در این خصوص، اگرچه هم‌اکنون براساس تبصره «۶» ماده (۸۰) قانون شوراها امکان اعتراض اشخاص نسبت به مصوبات شوراها در مراجع قضائی و یا نظارت شرعی فقهای شورای نگهبان علی‌رغم اعتراض در هیأت‌های حل اختلاف وجود

۱. تبصره ۶- اعتراض به مصوبات شوراها، اسلامی کشور مطابق این ماده و تبصره‌های آن، مانع از اعتراض اشخاص نزد مراجع صالح قضائی نیست و نافی صلاحیت فقهای شورای نگهبان در نظارت شرعی بر مصوبات شوراها می‌باشد.

دارد، لکن با تصویب استفساریه حاضر ممکن است این ابهام ایجاد شود که در صورت تأیید یا رد مصوبات شوراها توسط هیأت حل اختلاف، اولاً امکان اعتراض نسبت به رأی هیأت حل اختلاف (به عنوان یک مرجع اداری) وجود نداشته باشد و ثانیاً مصوبات شوراها نیز با توجه به نهایی و قطعی اعلام شدن نظر هیأت حل اختلاف نسبت به این مصوبات، قابل اعتراض در مراجع قضائی نباشد.

لذا به نظر می‌رسد استفساریه حاضر در مقام نهایی و قطعی شمردن نظر هیأت‌های حل اختلاف می‌باشد، تا پس از اظهار نظر این هیأت‌ها، امکان اعتراض نسبت به رأی این هیأت‌ها و مصوبات شوراها در مراجع صالح قضائی نباشد. در این صورت علاوه بر اینکه چنین حکمی تفسیر قانون موجود نیست و مغایر اصل ۷۳ قانون اساسی است، مغایر اصولی همچون اصول ۱۷۳ و ۱۵۹ قانون اساسی از جهت صلاحیت محاکم دادگستری در رسیدگی به تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به تصمیمات واحدهای دولتی و همچنین اصل ۴ قانون اساسی از جهت نظارت فقهای شورای نگهبان بر تطبیق کلیه مقررات با موازین شرع نیز می‌باشد.

لایحه اساسنامه سازمان فرهنگی هنری فارسی‌زبانان (ایتا)

مقدمه

لایحه فوق‌الذکر که در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۶ اعلام وصول گردیده بود، در واقع اساسنامه یک اتحادیه بین‌المللی (منطقه‌ای) می‌باشد که به‌دنبال توافق سه کشور ایران، تاجیکستان و افغانستان در سال‌های گذشته، نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۱۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.

شرح و بررسی

تمرکز اساسنامه پیشنهادی بر روی مسائل فرهنگی، هنری و ادبی کشورهای فارسی‌زبان و میراث مشترک این کشورهاست و در این میان، عمده اهداف و وظایف این سازمان ناظر به محورهای مذکور است.

نکته قابل‌طرحی که در خصوص این اساسنامه وجود دارد ناظر به برخی مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و ارتباط وظایف و صلاحیت‌های مذکور در این اساسنامه با آن‌هاست؛ نظیر «اساسنامه بنیاد سعدی» مصوب مورخ ۱۳۸۹/۸/۴ که بر اساس ماده (۱) آن، «به منظور تقویت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور و ایجاد تمرکز، هم‌افزایی و انسجام در فعالیت‌های مرتبط با این حوزه و بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های موجود کشور، بنیادی به نام «بنیاد سعدی» تأسیس می‌شود تا براساس اهداف، سیاست‌ها، راهبردها و ضوابط حاکم بر روابط فرهنگی بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران، مدیریت راهبردی و اجرای فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و رسانه‌ای را در حوزه گسترش زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور با هماهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی عهده دار شود.»

نکته لازم به ذکری که در خصوص وظایف و صلاحیت‌های بنیاد سعدی و سازمان فرهنگی هنری فارسی‌زبانان وجود دارد این است که اطلاق و عموم برخی از وظایف سازمان جدیدالتأسیس موضوع مصوبه حاضر با وظایف و صلاحیت‌های بنیاد سعدی در تداخل می‌باشد؛ به عنوان نمونه متناظر وظایف و صلاحیت‌های ذیل را که در مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص بنیاد سعدی مقرر شده است، می‌توان در اساسنامه حاضر نیز مشاهده نمود:

- براساس بند «۱۰» ماده (۲) اساسنامه بنیاد سعدی، «تهیه لغت‌نامه‌های دوزبانه و چندزبانه و سایر کتاب‌های مرجع در جهت تسهیل آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور» از جمله صلاحیت‌های این بنیاد محسوب شده است که این صلاحیت در جزء «۵» بند «ب» ماده (۱) اساسنامه سازمان فرهنگی هنری فارسی‌زبانان برای این سازمان نیز در نظر گرفته شده است.
- مطابق بند «۱۸» ماده (۲) اساسنامه بنیاد سعدی، «برگزاری نشست‌ها و همایش‌های علمی و ادبی مرتبط با زبان فارسی و مراسم نکوداشت مفاخر و استادان در این زمینه در داخل و خارج از کشور» جزء وظایف بنیاد سعدی قرار گرفته است؛ درحالی‌که براساس اجزاء «۶» و «۹» بند «ب» ماده (۱) اساسنامه سازمان فرهنگی هنری فارسی‌زبانان، «برگزاری نشست‌ها و همایش‌های علمی و ادبی و مراسم نکوداشت مفاخر و شخصیت‌های برجسته» و «تجلیل از نام‌آوران، مفاخر علمی، هنری و ادبی و خادمان فرهنگ»، بخشی از وظایف سازمان موضوع مصوبه حاضر قلمداد شده است.
- به موجب بند «۲۵» ماده (۲) اساسنامه بنیاد سعدی، «حمایت از ... انتشار نشریات علمی ادبی در زمینه زبان و ادب فارسی در خارج از کشور» از وظایف این بنیاد

محسوب می شود. لکن براساس جزء «۳» «ب» ماده (۱) اساسنامه سازمان فرهنگی هنری فارسی‌زبانان، «چاپ و انتشار مجله‌های علمی، کتب، اطلس‌های فرهنگی، هنری و تاریخی درباره مشترکات فرهنگی و تمدنی»، از جمله صلاحیت‌های سازمان فرهنگی هنری فارسی‌زبانان محسوب شده است.

بنابراین، از آن جهت که ارتباط مصوبه مورد بررسی با مصوبه شورای عالی انقاب فرهنگی درخصوص اساسنامه بنیاد سعدی مشخص نیست، این مصوبه واجد ابهام است.

طرح الحاق دو تبصره به ماده (۶۱۷) قانون مجازات اسلامی

(کتاب پنجم - تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)

مقدمه

طرح الحاق دو تبصره به ماده (۶۱۷) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم - تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) با هدف جلوگیری و کاهش صدمات ناشی از درگیری‌های فیزیکی در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۲ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است. این طرح در واقع حمل، واردات، تولید و عرضه سلاح‌های سرد را جرم اعلام کرده و استثنائاتی را در این زمینه مقرر داشته است. این مصوبه در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی جهت تطبیق با موازین شرع و قانون اساسی برای شورای نگهبان ارسال شده است که در این گزارش به بررسی انطباق آن با قانون اساسی پرداخته خواهد شد.

بررسی مصوبه

در تبصره «۱» الحاقی به ماده (۶۱۷)، حمل هرگونه «چاقوی ضامن‌دار» و «ساطور» که بعضاً کاربردهایی مشروع و عقلایی دارند و کاربرد این ادوات صرفاً در درگیری فیزیکی و ضرب و جرح نیست، به صورت مطلق ممنوع شده است و در ادامه این تبصره نیز هرگونه «واردات»، «تولید» و «عرضه» آنها جرم‌انگاری شده است. ذکر این نکته لازم است که به موجب منطوق این تبصره، عبارت «صرفاً در درگیری فیزیکی و ضرب و جرح کاربرد دارد» تنها معطوف به عبارت «سایر ادواتی که» می‌باشد و از این جهت نمی‌توان منظور قانونگذار را تنها آن دسته از چاقوهای ضامن‌دار و یا ساطورهایی دانست که به منظور درگیری فیزیکی و یا ضرب و جرح ساخته و استفاده

می‌شوند. از طرفی، با توجه به تبصره «۲» الحاقی به این ماده، «تولید»، «عرضه» یا «حمل» ادوات موضوع تبصره «۱» تنها در مواردی مجاز دانسته شده است که اولاً هدف از تولید، عرضه یا حمل این ادوات یکی از موارد «ورزشی»، «نمایشی»، «آموزشی» و «نیاز ضروری اشخاص (صرفاً در خصوص استفاده شغلی یا دفاع شخصی)» باشد و ثانیاً شخص مجوز قانونی موضوع ذیل تبصره «۲» را اخذ کرده باشد. بر مبنای مقدمات فوق باید نتیجه گرفت که:

نظر به اینکه در تبصره «۲» الحاقی، هرگونه «تولید» و «عرضه» ادوات موضوع تبصره «۱» تنها در موارد «ورزشی»، «نمایشی»، «آموزشی» و «نیاز ضروری اشخاص»، و اخذ مجوز قانونی مجاز دانسته شده و منظور قانونگذار از «نیاز ضروری اشخاص» نیز تنها مربوط به «استفاده شغلی» یا «دفاع شخصی» دانسته شده است؛ بنابراین، با تأیید این مصوبه توسط شورای نگهبان عملاً هرگونه عرضه ادواتی همچون «ساکتور» که از جمله لوازم خانگی می‌باشد، به عموم مردم ممنوع می‌شود و تولید آن نیز تنها در راستا و چارچوب مذکور در این تبصره ممکن خواهد بود. بر این اساس می‌توان گفت که به طور کلی «نیاز» محدود به دو مصداق ذکر شده در این تبصره (برای استفاده شغلی یا دفاع شخصی) نیست و از این جهت اطلاق جرم‌انگاری تولید، عرضه و حمل ادوات مصرح در تبصره «۱» الحاقی، نسبت به مواردی که کاربرد مشروع و عقلایی دارند محل تأمل است.

لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (اعاده شده)

مقدمه

«لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۲۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. با توجه به فراوانی بسیار موادی که مجلس شورای اسلامی به لایحه دولت الحاق کرده بود، شورای نگهبان به موجب نظر مورخ ۱۳۹۵/۳/۱۹، کلیت مصوبه را بدون ورود به بررسی مواد، مغایر با اصل ۷۴ قانون اساسی شناخت و آن را جهت اصلاح به مجلس بازگرداند. مجلس شورای اسلامی به منظور رفع ایراد شورای نگهبان، تعدادی از مواد الحاقی را حذف و تعدادی را ادغام کرد و مصوبه اصلاحی مجلس، در تاریخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ برای شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان، در این مرحله وارد بررسی مواد مصوبه مجلس شد و به موجب نظر مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۶، ایرادات و تذکرات متعددی را درخصوص آن بیان کرد. حال مجلس جهت رفع ایرادات شورای نگهبان و اعمال تذکرات این شورا، تغییراتی در مصوبه خود داده است که در ادامه این گزارش، مصوبه مجلس بررسی می‌شود.

تبیین و بررسی

در این قسمت، پس از تبیین ایراد یا تذکر شورای نگهبان درخصوص مصوبه پیشین مجلس، مصوبه جدید مجلس جهت رفع ایراد شورای نگهبان یا اعمال تذکر این شورا، به ترتیب مواد مصوبه بررسی می‌شود. همچنین تغییرات جدید مصوبه مجلس مطرح می‌شود و سایر نکات و تذکرات لازم نیز بیان خواهد شد.

ماده (۱)

تبصره «۶»-رفع ایراد

شورای نگهبان استفاده از واژه «کنفرانس» در این تبصره را به دلیل داشتن معادل فارسی مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، واژه «کنفرانس‌ها» از این تبصره حذف شده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان است.

جزء «۵» بند الحاقی-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۱» ایرادات، مشخص نبودن اعضای شورای عالی مهارت، ضوابط تدوین نظام صلاحیت‌های حرفه‌ای و مرجع تصویب یا تأیید آیین‌نامه مذکور در جزء «۵» بند الحاقی را مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته است. مصوبه مجلس به منظور رفع ایراد شورای نگهبان، اصلاحاتی را در این جزء الحاقی ایجاد کرده و ترکیب اعضای این شورا و مرجع تصویب آیین‌نامه مزبور را مشخص کرده و با افزودن عبارت «متناسب با حرفه و میزان مهارت در آن حرفه و مدرک علمی مهارتی» در صدر این جزء، ضوابط طراحی نظام صلاحیت حرفه‌ای مشاغل را تعیین کرده است؛ بنابراین به نظر ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۳)

بندهای «ب»، «ت» و «ث»-عدم رفع ایراد بند «ب»

- شورای نگهبان بندهای «ب»، «ت» و «ث» ماده (۳) را به دلیل اینکه به افزایش هزینه عمومی می‌انجامند و طریق جبران آن نیز معلوم نشده است، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس جهت رفع این ایراد، بندهای «ت» و «ث»

این ماده را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان به این دو بند برطرف شده است اما در مصوبه مجلس، بند «ب» این ماده عیناً ابقا شده است و لذا ایراد شورای نگهبان در خصوص این بند کماکان باقی است. البته ذکر این نکته لازم است که به نظر می‌رسد که این بند، از ابتدا ایرادی از جهت مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی نداشته است.

- عبارت افزوده شده به انتهای بند «ب» در راستای اعمال تذکر شماره «۱۱» شورای نگهبان بوده است.

بند «پ»-اعمال تذکر

عبارت افزوده شده به انتهای این بند در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

بند «ج»-عدم رفع ایراد

- به موجب جزء «۲» بند «۲» ایرادات شورای نگهبان، در صورتی که در بند «ج» ماده (۳) مصوبه مجلس، لزوم رعایت شرایط اخلاقی، علمی و شرایط سنی مناسب جهت جذب ایثارگران به عنوان اعضای هیئت علمی قید نشود، این بند ایراد دارد. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «با رعایت شرایط اخلاقی، علمی و سنی و بدون» جایگزین عبارت «بدون الزام به رعایت شرط سنی و» شده است اما به نظر می‌رسد که این اصلاح، به طور کامل رافع ایراد شورای نگهبان نیست؛ چراکه با وجود تأکید بر رعایت شرایط «علمی» در مصوبه مجلس، باز هم استخدام این افراد برای عضویت هیئت علمی، «بدون آزمون و مصاحبه» دانسته شده است که این امر، با رعایت شرایط «علمی» در جذب این افراد، منافات دارد.

- عبارت افزوده شده به انتهای این بند در راستای اعمال تذکر شماره «۱۱» شورای نگهبان بوده است.

ماده (۴) - رفع ایراد

در این ماده، شورای نگهبان تشکیل «سازمان تنظیم مقررات بیمه‌های بازنشستگی کشور» را به دلیل اینکه به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و طریق جبران آن معلوم نشده است، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی دانسته است. ایراد دیگر شورا به این ماده، مغایرت واگذاری تعیین وظایف و اختیارات سازمان مذکور به موجب اساسنامه مصوب نمایندگان دولت و بخش خصوصی، با اصل ۸۵ قانون اساسی و همچنین مغایرت تصویب اساسنامه مذکور با دخالت بخش خصوصی، با اصل ۶۰ قانون اساسی است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایرادات، فراز دوم و سوم این ماده، یعنی حکم تشکیل این سازمان و به تبع تصویب اساسنامه آن، حذف شده و لذا ایرادات شورای نگهبان رفع شده است. به علاوه مجلس در فراز اول این ماده، عبارت «به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه» را بعد از عبارت «براساس آیین‌نامه‌ای که» افزوده که بنابر آن، مرجع پیشنهاد آیین‌نامه این ماده مشخص شده است و ایرادی ندارد.

تبصره (۲) - رفع ایراد

شورا این تبصره را به دلیل تعیین نمایندگان مجلس به عنوان ناظران این سازمان، مغایر اصول ۵۷ و ۶۰ قانون اساسی و نیز اصول نظارتی مجلس شورای اسلامی شناخته است. همچنین شورای نگهبان این نظارت را مغایر وظایف نظارتی سازمان بازرسی کل

کشور در اصل ۱۷۴ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، تبصره «۲» را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۷) - بندهای «پ» و «ت» - رفع ایراد

شورای نگهبان حکم مذکور در بندهای «پ» و «ت» ماده (۷) را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان به لایحه دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع تأمین آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مصوبه مجلس رافع این ایراد به نظر می‌رسد؛ چراکه اولاً، بند «ت» این ماده حذف شده و ثانیاً، در بند «پ»، عبارت «دولت و کارفرما» بعد از عبارت «سهم بیمه‌شده» افزوده شده است تا پرداخت همه کسورات مربوط به حق بیمه، برعهده خود بیمه‌شده قرار گیرد و در نتیجه، اجرای این بند، بار مالی و هزینه‌ای برای دولت در بر نداشته باشد. البته نکته‌ای که درخصوص این ماده وجود دارد آن است که در آن، صرفاً پرداخت کسور مربوط به «صندوق تأمین اجتماعی» تعیین تکلیف شده ولی درخصوص «صندوق بازنشستگی» این امر با ابهام مواجه است.

ماده (۸) - تذکر

- شورای نگهبان به موجب جزء «۱» بند «۵» ایرادات اعلامی، واگذاری ترکیب اعضای شورای عالی سلامت و امنیت قضایی به آیین‌نامه اجرایی را مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی دانسته است. مجلس برای رفع این ایراد، ترکیب اعضای این شورا را در بند «ب» این ماده مشخص کرده و تبصره‌ای را نیز به این ماده افزوده است که

به موجب آن، «مصوبات شورا با تأیید رئیس جمهور قابل اجرا است»؛ بنابراین با وجود حضور افراد خارج از قوه مجریه و غیروزیر در ترکیب اعضای این شورا، ایرادی از جهت مغایرت با اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی به آن وارد نخواهد بود. همچنین عبارت «ترکیب اعضای شورا» نیز از ذیل ماده (۸) حذف شده است. بنابر جهات فوق، تغییرات صورت گرفته در این ماده، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

- تذکر: در جزء «۱۴» بند «ب» این ماده، عنوان «سازمان ملی استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران» صحیح نیست و باید عبارت «سازمان ملی استاندارد ایران» جایگزین آن شود.

بند «الحاقی ۱» - عدم رفع ایراد

- به موجب جزء «۲» بند «۵» ایرادات شورای نگهبان، واژه‌های «واکسن» و «بیولوژیک» در بند «۱» الحاقی ماده (۸)، مغایر با اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شده است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «زیستی (بیولوژیک)» جایگزین واژه «بیولوژیک» شده اما در خصوص ذکر معادل فارسی واژه‌های «واکسن» اصلاحی صورت نگرفته و لذا این ایراد شورای نگهبان به طور کامل رفع نشده است.

- ایراد دیگر شورا به این بند، مطلق بودن تفویض «شرح وظایف اجرایی» به آیین‌نامه اجرایی بوده است که براساس نظر شورای نگهبان، باید با قید «در چارچوب وظایف مذکور در این ماده» مقید شود، در غیر این صورت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «در چهارچوب وظایف مذکور در این ماده» بعد از عبارت «مصرف دامی» در ذیل این بند افزوده شده است که این تغییر، به نظر رافع ایراد شورای نگهبان است.

بند «الحاقی ۳»- رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۳» بند «۵» ایرادات، اظهارنظر در خصوص این بند را بر تعیین نوع و نحوه برخورد با متخلفان متوقف دانسته است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «شامل تعرفه‌ها، نحوه برخورد با متخلفان و معرفی به دادگاه» را از ذیل این بند حذف کرده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

بند «الحاقی ۴»-عدم رفع ابهام و تذکر

- به موجب جزء «۴» بند «۵» ایرادات اعلامی شورای نگهبان، اولاً، اطلاق عبارت «هرگونه تبلیغ» در عبارت «هرگونه تبلیغ خدمات و کالاهای آسیب‌رسان به سلامت» واجد ابهام دانسته شده و ثانیاً، ارجاع رسیدگی به تخلف موضوع این بند به مرجعی غیر از دادگستری، مغایر اصل ۱۵۹ قانون اساسی قلمداد شده و علاوه بر آن، با توجه به اینکه سازمان تعزیرات حکومتی به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام تشکیل شده، افزودن بر صلاحیت‌های آن به موجب مصوبه مجلس، واجد اشکال اعلام شده است. همچنین در بند «۱» تذکرات شورای نگهبان آمده است که باید عنوان دقیق سازمان مذکور در این بند (سازمان ملی استاندارد ایران) ذکر شود. در مصوبه مجلس به منظور رفع ابهام و ایراد مذکور و اعمال تذکر پیش‌گفته، اولاً، «هرگونه تبلیغات خدمات و کالاهای آسیب‌رسان به سلامت» به ماده (۴۸) «قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)»^(۱) احاله داده

۱. ماده ۴۸- هرگونه تولید و واردات و عرضه کالاها و خدمات آسیب‌رسان به سلامت و داروهای با احتمال سوءمصرف، مشمول عوارض خاص تحت عنوان عوارض سلامت می‌باشد. فهرست خدمات و اقدامات و کالاهای آسیب‌رسان به سلامت و داروهای با احتمال سوءمصرف توسط وزارت بهداشت،

شده و ثانیاً، بحث مرجع رسیدگی به تخلف موضوع این بند، از این بند مصوبه مجلس حذف شده است که بر این اساس، طبیعتاً رسیدگی به جرائم موضوع این بند برعهده دادگاه‌های دادگستری و رسیدگی به تخلفات موضوع این بند، برعهده مراجع تخصصی مربوط خواهد بود و ثالثاً، عبارت «سازمان ملی استاندارد ایران» جایگزین عبارت «سازمان استاندارد ایران» شده است. درخصوص این تغییرات باید گفت که ایراد شورای نگهبان رفع شده و تذکر آن شورا اعمال شده است ولی به نظر می‌رسد که ابهام عبارت «هرگونه تبلیغ» رفع نشده؛ چراکه در مصوبه مجلس، درخصوص کیفیت تبلیغ و معیارهای آن تبیینی صورت نگرفته است. البته درخصوص مصوبه مجلس این نکته وجود دارد که معلوم نیست که به چه دلیلی، عبارت ذیل بند «الحاقی ۴» مصوبه پیشین مجلس (تخلف از این حکم مستوجب جزای نقدی ... واریز می‌شود)، در مصوبه جدید مجلس حذف شده است و حال آنکه لازم است مجازات تخلف موضوع این ماده مشخص باشد تا ابهامی به وجود نیاید.

- تذکر: عنوان «قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» به اشتباه «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» ذکر شده است که باید به صورت صحیح اصلاح شود.

→

درمان و آموزش پزشکی و درصد عوارض (حداکثر ده درصد ارزش کالا) برای این کالاها، در ابتدای هر سال توسط کارگروهی با مسئولیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با عضویت وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و صنعت، معدن و تجارت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین و ابلاغ می‌شود. صددرصد (۱۰۰٪) مبلغ وصولی پس از واریز به خزانه و مبادله موافقت‌نامه، به صورت درآمد-هزینه در اختیار دستگاه‌های اجرایی مربوطه قرار می‌گیرد.

ماده (۱۰)

بند «الف» - اعمال تذکر

عبارت افزوده شده به انتهای این بند در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

بند «ب» - عدم رفع ایراد

به موجب این بند آزمایش اجباری برای تأیید سلامت کلیه رانندگان وسایل حمل و نقل عمومی، مشمول بیمه سلامت قرار گرفته است که با توجه به اینکه این بند در لایحه دولت نبوده و به افزایش هزینه‌های عمومی منجر می‌شود و منبع تأمین اعتبار آن نیز تعیین نشده است، شورای نگهبان به موجب بند «۶» ایرادات اعلامی، این بند را مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، اعتبار موضوع ماده (۳۰) «قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)»^(۱) به عنوان محل تأمین اعتبار این بند در نظر

۱. ماده ۳۰ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است اقدامات لازم برای درمان فوری و بدون قید و شرط مصدومان حوادث و سوانح رانندگی در همه واحدهای بهداشتی و درمانی دولت و غیردولتی و همچنین در مسیر اعزام به مراکز تخصصی و مراجعات ضروری بعدی را به عمل آورد. برای تأمین بخشی از منابع لازم جهت ارائه خدمات تشخیصی و درمانی به این مصدومان، معادل ده درصد (۱۰٪) از حق بیمه پرداختی شخص ثالث، سرنشین و مازاد، به طور مستقیم طی قبض جداگانه به حساب درآمدهای اختصاصی نزد خزانه‌داری کل کشور در چهارچوب اعتبارات مصوب بودجه سنواتی به نام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واریز می‌شود. توزیع این منابع بین دانشگاه‌های علوم پزشکی توسط وزارتخانه مذکور با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، براساس عملکرد واحدهای یادشده بر مبنای تعرفه‌های مصوب هر سه ماه یک بار صورت می‌گیرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است هزینه‌کرد اعتبارات مذکور را هر شش ماه یک بار به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و مجلس بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی گزارش کند. بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران مسئول حسن اجرای این ماده است.

گرفته شده است اما این تغییر، تأمین‌کننده بار مالی این بند و رافع ایراد شورای نگهبان به نظر نمی‌رسد؛ چراکه محل مصرف اعتبار مذکور در ماده (۳۰) پیش‌گفته، قبلاً مشخص شده و اعتبار مزبور به «ارائه خدمات تشخیصی و درمانی به این مصدومان [مصدومان حوادث و سوانح رانندگی]» اختصاص یافته است و لذا نه محل اعتبار جدیدی محسوب می‌شود و نه اینکه موضوع این بند (آزمایش اجباری برای تأیید سلامت کلیه رانندگان وسایل حمل‌ونقل عمومی) می‌تواند در ذیل آن قرار گیرد.

ماده (۱۱) - اعمال تذکر

عبارت افزوده شده به انتهای بندهای این ماده در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

ماده (۱۲) - اعمال تذکر

عبارت افزوده شده به انتهای این ماده در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

ماده (۱۳) - بند الحاقی - عدم اعمال تذکر

در بند «۲» تذکرات شورای نگهبان آمده است که باید عنوان دقیق اتاق مذکور در این بند (اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران) ذکر شود لکن در مصوبه مجلس، هیچ تغییری در این ماده صورت نگرفته و لذا به این تذکر شورای نگهبان توجهی نشده است.

ماده (۱۴) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۷» ایرادات اعلامی، تصویب میزان سود سالانه واریزی اعضای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران به حساب اتاق‌های مذکور در «مجمع نمایندگان» این اتاق‌ها را از جهت تقنینی بودن، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی دانسته و بر لزوم تعیین و تصویب میزان این امر در مجلس تأکید کرده است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «چهار در هزار سود سالانه خود را» جایگزین عبارت «در ابتدای هر دوره بخشی از سود سالانه خود را که به پیشنهاد هیئت‌رئیسۀ این اتاق‌ها به تصویب مجمع نمایندگان آن‌ها می‌رسد»، شده و میزان سود سالانه واریزی در مصوبه مجلس تعیین شده است و لذا این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (۱۷) - عدم رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۱» بند «۸» ایرادات اعلامی، با توجه به نظریه تفسیری مقام معظم رهبریمدظله‌العالی در خصوص سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه که طی نامه شماره ۱/۳۰۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۴ ابلاغ شده، کلیه تغییرات انجام‌شده در اساسنامه صندوق توسعه ملی از جمله موارد مذکور در جزء «۲» بند «ب»، بند «پ»، تبصره «۳» بند «ج»، قسمت اخیر تبصره «۲» بند «ح»، اجزاء «۱»، «۲»، «۵» و «۸» بند «خ»، تبصره‌های «۳» و «۵» بند «خ» و اجزاء «۱» و «۱۰» بند «د» را خلاف سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه و مغایر بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته است. همچنین شورا اعلام کرده است که بر این اساس، جزء «۱» بند «د»، مبنی بر تجویز تغییر در اساسنامه و انحلال صندوق با تصویب مجلس

شورای اسلامی، باید از مصوبه حذف شود. به علاوه در بند «۳» تذکرات شورای نگهبان، عبارت «صاحب‌رای» در تبصره «۲» بند «پ» و تبصره «۱» بند «ت»، زائد دانسته شده است. در مصوبه مجلس جهت رفع این ایراد و اعمال این تذکر، تغییراتی در بندها، اجزا و تبصره‌های مذکور صورت گرفته است که به نظر، غالباً رافع ایراد شورای نگهبان و نیز در راستای اعمال تذکر آن شورا است اما برخی از آن‌ها، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر نمی‌رسد و بعضاً ایراد جدیدی نیز ایجاد کرده است؛ - در جزء «۲» بند «ب»، باید واژه «صادرات» که زائد بر اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی (جزء «۲» بند «ب» ماده «۸۴») «قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران» است، حذف می‌شد و به علاوه با تغییر صورت گرفته، اساساً اعطای تسهیلات برای «تولید» حذف شده و همه تسهیلات به «صادرات» اختصاص یافته که بدین ترتیب، ایراد دیگری نیز به مصوبه پیشین مجلس افزوده شده است.

- در جزء «۷» بند «ب»، با تغییر صورت گرفته، واژه «زاینده» که در اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی (جزء «۷» بند «ب» ماده «۸۴») «قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران» وجود دارد، حذف شده است.

- در تبصره «۱» بند «پ»، تغییر صورت گرفته به موجب مصوبه مجلس در این تبصره که عبارت «حداقل سالی دو بار» جایگزین عبارت «هر چهار ماه یک بار» شده است، نه تنها لازم نبوده است، بلکه موجب ایجاد ایرادی جدید در مصوبه مجلس می‌شود؛ چراکه که مصوبه پیشین مجلس در خصوص تبصره «۱» مذکور،

مطابق اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی (تبصره «۱» بند «ج» ماده «۸۴») قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران» اصلاحی «۱۳۹۱/۸/۳۰» بود.

- در جزء «۲» بند «خ»، عبارت «که در مناقصه‌های خارجی برنده می‌شوند» بعد از عبارت «تعاونی ایرانی» در اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی (جزء «۲» بند «ط») ماده «۸۴») قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران») وجود دارد که در مصوبه مجلس، به این جزء افزوده نشده است. همچنین تغییرات صورت‌گرفته در اجزای «۱» و «۲» بند «خ»، مغایر اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی است؛ چراکه در اساسنامه فعلی، اعطای تسهیلات برای صادرات، به «خدمات فنی و مهندسی» منحصر است ولی در مصوبه مجلس، این امر به «محصولات تولیدی» نیز تسری داده شده است.

- درخصوص اصرار مجلس بر ابقای عین جزء «۸» بند «خ» مصوبه پیشین مجلس باید گفت که درست است که این جزء به‌طور کلی در راستای اجرایی کردن حکم بند «۱۰-۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه مبنی بر «سپرده‌گذاری ارزی حداکثر ۲۰ درصد از منابع ورودی صندوق، نزد بانک‌های عامل در قبال اخذ خط اعتباری ریالی از بانک‌های مذکور برای ارائه تسهیلات ریالی به بخش کشاورزی، صنایع کوچک و متوسط و تعاونی با معرفی صندوق توسعه ملی» بوده است ولی اولاً، عبارت «بخش کشاورزی» مذکور در سیاست‌ها به عبارت بخش «صادراتی- کشاورزی» تغییر کرده و در واقع، دامنه شمول «ارائه تسهیلات ریالی» افزایش یافته است و ثانیاً، ارائه تسهیلات ریالی «در چهارچوب ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات مندرج در قرارداد عاملیت صندوق با بانک‌های عامل و پذیرش خطر (ریسک) ناشی

از نوسانات نرخ ارز توسط صندوق» دانسته شده است که این قید در سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه وجود ندارد. بنابراین باید عبارت اخیر و نیز عبارت «صادراتی-» از جزء «۸» بند «خ» حذف شود. درخصوص اصرار مجلس بر ابقای عین تبصره «۵» بند «خ» مصوبه پیشین مجلس نیز همین مطلب صادق است و اصل آن در راستای حکم بند «۱۰-۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه بوده ولی عبارت «در قالب سپرده‌گذاری نزد بانک‌های عامل» در آن، مغایر بند مذکور سیاست‌هاست و باید عبارت «جهت ارائه تسهیلات موضوع جزء «۸» این بند» جایگزین آن شود.

- نکته پایانی درخصوص این ماده آنکه با توجه به عبارت «از جمله» در متن ایراد شورای نگهبان، مصادیق بندها، اجزا و تبصره‌های مذکور در ایراد شورای نگهبان، حصری نبوده و تمثیلی است و لذا مصادیق دیگری از تغییرات در اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی نیز که در ایراد شورای نگهبان به آن‌ها تصریح نشده است، مشمول ایراد کلی شورای نگهبان به ماده (۱۷) مصوبه می‌شود و باید برطبق اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی اصلاح شود. یکی از این مصادیق، بند «ح» این ماده است؛ توضیح آنکه در جزء «۱» این بند، عبارت «و تعیین مبلغ آن [سهم صندوق از منابع حاصل از صادرات نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی] در قوانین بودجه سنواتی» که در اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی (جزء «۱» بند «ح» ماده (۸۴) «قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران») وجود دارد، حذف شده است که به لزوم درج هر ساله سهم صندوق از منابع حاصل از صادرات نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی در قوانین بودجه سنواتی و واریز آن به حساب صندوق اشاره دارد و این حذف

توجیهی ندارد و مغایر اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی است. همچنین جزء «۲» بند «ح» ماده (۸۴) «قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران» («حداقل بیست درصد (۲۰٪) ارزش صادرات تهاتری اقلام فوق‌الذکر») نیز به کلی از منابع صندوق حذف شده است که این امر، موجب کاهش منابع صندوق می‌شود و مغایر اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی است.

تبصره «۱» بند «ت»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۸» ایرادات اعلامی، تسری شمول مقامات اصل ۱۴۲ قانون اساسی به هیئت‌عامل صندوق را مغایر اصل ۱۴۲ قانون اساسی شناخته است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «اعضای هیئت‌عامل مشمول حکم مندرج در اصل یک‌صد و چهل و دوم (۱۴۲) قانون اساسی می‌باشند» را از انتهای این تبصره حذف کرده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

تبصره «۲» بند «ح»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۳» بند «۸» ایرادات اعلامی، اطلاق حکم قسمت اخیر این تبصره را علاوه بر اینکه تغییر اساسنامه فعلی صندوق توسعه ملی محسوب کرده است، به دلیل اینکه موجب کاهش درآمد عمومی می‌شود و طریق جبران آن نیز معلوم نشده، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی نیز شناخته است. مجلس برای رفع این ایراد، این تبصره را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۱۹)-عدم رفع ایراد

- شورای نگهبان به موجب بند «۹» ایرادات اعلامی، تصویب «سقف سهم مشارکت طرف خارجی از تأسیس بانک ایرانی» توسط «شورای پول و اعتبار» را با

توجه به ترکیب آن که متشکل از افراد خارج از قوه مجریه است، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، ماده (۲۱) مصوبه را که ترکیب شورای پول و اعتبار را مشخص کرده بود، حذف کرده که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر نمی‌رسد. توضیح آنکه آخرین قانون دائمی که ترکیب شورای پول و اعتبار را مشخص کرده است، بند «ب» ماده (۱۸) «قانون پولی و بانکی کشور»^(۱) اصلاحی ۱۳۵۸/۱۲/۱۸ است که به موجب آن، برخی اعضای این شورا (اجزای «۲»، «۵»، «۶» و «۷» بند «ب»)، افراد خارج از قوه مجریه هستند و لذا ایراد شورای نگهبان مبنی بر مغایرت این ماده با اصل ۶۰ قانون اساسی، کماکان به قوت خود باقی است.

۱. ماده ۱۸-

ب (اصلاحی ۱۳۵۸/۱۲/۱۸) - اعضای شورای پول و اعتبار عبارت‌اند از:

۱- رئیس کل بانک مرکزی ایران؛

۲- دادستان کل کشور یا معاون او؛

۳- معاون وزارت امور اقتصادی و دارایی به معرفی وزیر مربوطه؛

۴- معاون سازمان برنامه و بودجه به معرفی وزیر مربوطه؛

۵- رئیس اطلاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران؛

۶- دو نفر مطلع در امور مالی و پولی به تشخیص و انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی؛

۷- یکی از خبرگان بانکی به تشخیص و انتخاب ریاست کل بانک مرکزی ایران؛

۸- معاون وزارت کشاورزی و عمران روستایی به معرفی وزیر مربوطه؛

۹- معاون وزارت بازرگانی؛

۱۰- معاون وزارت صنایع و معادن به معرفی وزیر مربوطه.

تبصره ۱- ریاست شورای پول و اعتبار با رئیس کل بانک مرکزی ایران است.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۵۸/۱۲/۱۸) - افراد مذکور در ردیف‌های «۶» و «۷» بند «ب» برای مدت دو سال عضویت شورا را دارا خواهند بود و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۳ (اصلاحی ۱۳۵۸/۱۲/۱۸) - در صورت استعفا، فوت یا احراز عدم صلاحیت یا عدم توانایی برای عضویت در شورا در مورد هریک از افراد ردیف‌های «۶» و «۷» بند «ب»، شخص دیگری به ترتیب مقرر انتخاب خواهد شد.

- عبارت افزوده شده به انتهای این ماده در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

ماده (۲۱) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۱۰» ایرادات اعلامی، ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار را با توجه به وظایف و اختیاراتی که برای این شورا در نظر گرفته شده، مغایر مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام و در نتیجه مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته و همچنین، ترکیب این شورا را مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی نیز تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، این ماده را حذف کرده که ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۲۳)

صدر ماده - اعمال تذکر

در صدر بند «۴» تذکرات شورای نگهبان بیان شده است که باید در صدر این ماده، عبارت «و اصلاحات بعدی» بعد از عبارت «مصوب ۱۳۵۱» ذکر شود در مصوبه مجلس در راستای اعمال این تذکر، عبارت «و اصلاحات بعدی» بعد از عبارت «مصوب ۱۳۵۱» در صدر این ماده افزوده شده و لذا این تذکر شورای نگهبان اعمال شده است.

تبصره «۳» - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۱» بند «۱۱» ایرادات اعلامی بیان کرده است که در انتخاب مدیرعامل و هیئت مدیره بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری، باید شرط وثاقت و امانت ذکر شود و آلا اشکال دارد. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، در

این تبصره عبارت «و وثاقت و امانت» بعد از عبارت «صلاحیت حرفه‌ای» افزوده شده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است. همچنین در مصوبه مجلس، در راستای اعمال ذیل بند «۴» تذکرات شورای نگهبان، عبارت «نحوه احراز شرایط» جایگزین عبارت «شرایط احراز، نحوه» در این تبصره شده و لذا این تذکر شورای نگهبان اعمال شده است.

تبصره «۴»-اعمال تذکر

عبارت افزوده شده به انتهای این تبصره در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

بند «ب»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۱۱» ایرادات اعلامی اشعار داشته است: «اطلاق نقض مقررات چون شامل غیرقانون هم می‌شود و با توجه به اینکه اعمال ارتكابی جرم تلقی گردیده است، باید بین اعمال ارتكابی و مجازات‌های آن تناسب وجود داشته باشد فلذا مغایر اصل ۳۶ قانون اساسی شناخته شد.» مجلس برای رفع این ایراد، این بند را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۲۴)-اعمال تذکر

عبارت افزوده شده به انتهای این ماده در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

ماده (۲۵) - اعمال تذکر

عبارت افزوده شده به انتهای این ماده در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

ماده (۲۶)

تبصره «۱» - ابهام

به موجب جزء «۱» بند «۱۲» ایرادات اعلامی شورای نگهبان، در نظر گرفتن مسئولیت تضامنی اعضای گروه به نحو مطلق در مواردی که خودشان این مسئولیت را شرط نکرده باشند، خلاف موازین شرع شناخته شده است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «مراجع ثبت کننده در صورتی نسبت به ثبت این شرکتها اقدام می کنند که در قرارداد، شرایط تضامن قید شده باشد» به انتهای این تبصره افزوده شده است. در خصوص این تغییر باید گفت که در آن، عبارت «شرایط تضامن» ابهام دارد؛ چراکه هم می تواند به معنای لزوم درج «شرط مسئولیت تضامنی» در قرارداد باشد و هم می تواند به این معنا باشد که «کیفیت تضامن» و اینکه اصلاً مسئولیت تضامنی وجود داشته باشد یا نه، در قرارداد ذکر شود که معنای اخیر، به مفهوم امکان قیدنشدن «شرط مسئولیت تضامنی» در قرارداد خواهد بود که این امر با توجه به اطلاق تکلیف صدر این تبصره به مسئولیت تضامنی اعضای گروه در پرداخت دیون گروه، محل تأمل است.

تبصره «۲» - تذکر

- شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۱۲» ایرادات اعلامی، این تبصره را به دلیل آنکه به اجرای احکام باب یازدهم قانون تجارت در خصوص ورشکستگی و اداره تصفیة امور ورشکستگی حکم داده است و از نظر شورای نگهبان، برخی از احکام این

باب خلاف شرع است، خلاف موازین شرع شناخته است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «و تصفیه» و «و احکام باب یازدهم قانون تجارت و» را از این تبصره حذف کرده و عبارت «و تصفیه تابع قرارداد بین شرکا خواهد بود» را به پایان آن افزوده و همچنین حرف «و» را جایگزین علامت «،» بعد از واژه «تجاری» کرده است.

- تذکر: با تغییر صورت گرفته در این تبصره به موجب مصوبه مجلس، ایرادات ادبی و ماهوی در آن ایجاد شده است؛ چراکه با حذف عبارت «و احکام باب یازدهم قانون تجارت و»، عبارت این تبصره به صورت «مطابق ماده (۶) مواد (۱۵۱) و (۱۵۲) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت» درمی آید که ایراد ادبی آن واضح است و ایراد ماهوی آن هم این است که منظور از ماده (۶) مذکور در این تبصره، ماده (۶) «قانون تجارت» بوده است، نه ماده (۶) «لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت» که دو ماده مجزا و متفاوت هستند؛ لذا برای رفع این ایرادات ادبی و ماهوی، باید علاوه بر حذف عبارت «و تصفیه» از این تبصره، صرفاً عبارت «و احکام باب یازدهم» از عبارت «و احکام باب یازدهم قانون تجارت و» در این تبصره حذف شود و عبارت «قانون تجارت و» در آن باقی بماند.

ماده (۲۸) - بند «الحاقی ۲» - رفع ایراد

به موجب بند «۱۳» ایرادات اعلامی شورای نگهبان که به بند الحاقی «۲» ماده (۲۸) مصوبه مجلس ناظر بوده و به اشتباه، بند الحاقی «۱» ماده (۲۸) اعلام شده، اطلاق این بند از حیث حفظ، صیانت، و مدیریت بهینه دارایی‌های دولت در خارج از کشور، مغایر جزء «۱» بند «الف» سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و در نتیجه، مغایر

بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی دانسته شده است و همچنین، تنفیذ «قانون تشکیل شرکت سرمایه‌گذاری‌های خارجی ایران» مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۳ واجد ابهام دانسته شده است؛ چراکه چنانچه قانون قدرت اجرایی داشته باشد، تنفیذ معنا ندارد و چنانچه قانون مذکور منسوخ بوده و منظور احیای مجدد آن باشد، نیازمند تقدیم طرح یا لایحه با رعایت ضوابط قانونی است. مجلس به منظور رفع این ایراد و ابهام، این بند را حذف کرده و لذا ایراد و ابهام مدنظر شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۲۹) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۱۴» ایرادات اعلامی، بیان کرده که این ماده به دلیل اینکه «لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب شورای انقلاب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷» را ملاک عمل قرار داده است، مغایر موازین شرع و اصل ۱۵۹ قانون اساسی است؛ چراکه در ماده (۴) لایحه قانونی پیش‌گفته، نظر هیئت مذکور در این ماده «قطعی و لازم‌الاجرا» دانسته شده است و حال آنکه تنها مرجع صالح برای رسیدگی به تظلمات و حل و فصل اختلافات، دادگاه‌های دادگستری است و باید نظر هیئت مذکور در این ماده، قابلیت اعتراض در مراجع قضایی را داشته باشد. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «ذی‌نفع در صورت اعتراض می‌تواند به مرجع صالح قضایی مراجعه کند» را به انتهای این ماده افزوده است که این تغییر، رافع ایراد مغایرت اصل ۱۵۹ قانون اساسی به نظر می‌رسد. البته نکته‌ای که در این خصوص وجود دارد آن است که با تغییر صورت گرفته در این ماده، صرفاً امکان مراجعه به مرجع قضایی فراهم می‌شود ولی در ماده (۴) لایحه قانونی پیش‌گفته و ضوابط ماهوی مذکور در آن، تغییری

صورت نمی‌گیرد و ضوابط مزبور کماکان در مرجع قضایی نیز حاکم خواهد بود که این امر محل تأمل است.

ماده (۳۰) - بند «ب» - عدم رفع ایراد و مغایرت با اصل ۴۰ قانون اساسی

به موجب بند «۱۵» ایرادات اعلامی شورای نگهبان، اطلاق این بند در خصوص پرداخت خسارت از محل درآمد آن به حقه‌داران، در صورتی که درآمد مذکور کافی نباشد، دارای اشکال دانسته شده و در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، پرداخت خسارت به میزان درآمد حاصل از فروش حقه‌دار محدود شده است. چنانچه ایراد شورای نگهبان به رعایت نشدن حقوق حقه‌داران ناظر باشد، این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر نمی‌رسد و به علاوه، مغایر اصل ۴۰ قانون اساسی نیز خواهد بود؛ چراکه ممکن است توزیع درآمد حاصل از فروش حقه‌دار بین حقه‌داران به نسبت سهم آن‌ها، حقوق و خسارات آن‌ها ناشی از فروش حقه‌داران را «به طور کامل» تأمین و جبران نکند.

ماده (۳۲) - بند «الحاقی ۱» - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۱۶» ایرادات اعلامی، این مصوبه را از دو جهت مغایر اصول قانون اساسی دانسته است؛ اولاً، اطلاق رعایت نکردن «قانون برگزاری مناقصات» در انعقاد قراردادهای موضوع این بند، با توجه به اینکه این قانون مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام است، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته است. ثانیاً، دستورالعمل اجرایی مذکور در فراز اخیر این بند، از نظر شورای نگهبان ماهیت آیین‌نامه اجرایی داشته که باید اصل ۱۳۸ قانون اساسی در خصوص آن رعایت شود. ایراد شورای نگهبان ناظر به نحوه تصویب این دستورالعمل اجرایی است که پس از

تأیید و ابلاغ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ملاک عمل قرار می‌گیرد. در مصوبه مجلس برای رفع ایراد اول، در صدر این ماده واژه «با» جایگزین واژه «بدون» شده و عبارت «آیین‌نامه معاملات دولتی تا سقف حداکثر سه برابر نصاب معاملات متوسط» حذف شده است که در نتیجه آن، «قانون برگزاری مناقصات» در انعقاد قراردادهای موضوع این بند رعایت می‌شود و برای رفع ایراد دوم، با تغییر فراز دوم این ماده، «هیئت‌وزیران» مرجع تصویب آیین‌نامه اجرایی این ماده دانسته شده است تا ایراد مغایرت با اصل ۱۳۸ قانون اساسی رفع شود. بنابراین این تغییرات، رافع ایرادات شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (۳۴)

بندهای «الف» و «ب» و تبصره «الحاقی ۱» - عدم رفع ایراد

به موجب جزء «۱» بند «۱۷» ایرادات اعلامی شورای نگهبان که به بندهای «الف» و «ب» و تبصره «الحاقی ۱» این ماده ناظر است، اطلاق وظایف «شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان» در این ماده، از جهت اینکه غالب وظایف این شورا، از امور مربوط به وظایف رئیس‌جمهور در اصل ۱۲۶ قانون اساسی است که در وضعیت کنونی در صلاحیت سازمان برنامه و بودجه کشور است و همچنین به دلیل اینکه، بخشی از وظایف این شورا ناظر به مسئولیت‌های قوه مجریه است که برطبق اصل ۶۰ قانون اساسی، باید از طریق رئیس‌جمهور و وزرا اعمال شود، مغایر اصول ۱۲۶ و ۶۰ و سایر اصول مربوط به هیئت‌وزیران تشخیص داده شده است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایرادات، در صدر بند «الف» این ماده، تغییرات عبارتی ایجاد شده است ولی مفاد و حکم اصلی این بند که موجب ایراد مغایرت با اصول ۱۲۶ و ۶۰ قانون

اساسی شده بود، چندان تغییر نکرده است و در مصوبه مجلس، بند «ب» نیز که وظایف و اختیارات این شورا را بیان کرده، هیچ تغییری نکرده است؛ لذا مصوبه مجلس، رافع ایرادات شورای نگهبان به نظر نمی‌رسد. همچنین با تغییرات صورت گرفته، ابهام جدیدی نیز در صدر بند «الف» این ماده ایجاد شده است و آن اینکه عبارت «اجرای اختیارات تفویضی رئیس‌جمهور در امور برنامه و بودجه»، شائبه الزام رئیس‌جمهور به تفویض اختیارات خود به این شورا را ایجاد می‌کند که این امر مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی خواهد بود.

تبصره «۲» بند «ب» - تذکر

- شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۱۷» ایرادات اعلامی که ناظر بر تبصره ۲ بند «ب» ماده (۳۴) مصوبه مجلس بوده و به اشتباه، تبصره «۲» بند «۹» این ماده اعلام شده، منع دخالت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در تصمیمات کمیته برنامه‌ریزی شهرستان را مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی دانسته است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی» از این تبصره حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

- تذکر: با تغییر صورت گرفته در این تبصره، واژه «ندارند» در انتهای این تبصره باید به واژه «ندارد» اصلاح شود.

تبصره «الحاقی ۱» -

به موجب جزء «۳» بند «۱۷» ایرادات شورای نگهبان، این تبصره مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی دانسته شده است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «پس از ابلاغ اعتبارات استان حداکثر تا پنج درصد (۵٪) از اعتبارات تملک دارایی

سرمایه‌ای استان را با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه استان و تصویب شورای برنامه‌ریزی» جایگزین عبارت «درصدی از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استان را» شده است. در این خصوص باید گفت که اگر ایراد شورای نگهبان به تعیین نشدن سقف برای جابه‌جایی اعتبارات ناظر باشد، با تغییر صورت‌گرفته در این تبصره، ایراد شورای نگهبان رفع شده است ولی اگر ایراد شورای نگهبان به اصل صلاحیت جابه‌جایی اعتبارات مربوط باشد، تغییر صورت‌گرفته در این تبصره، رافع ایراد شورای نگهبان به‌نظر نمی‌رسد.

ماده (۳۵)

صدر ماده-

تغییر صورت‌گرفته در صدر این ماده، عبارتی است و ایرادی ندارد.

بند «۱»- ابهام

شورای نگهبان به‌موجب جزء «۱» بند «۱۸» ایرادات اعلامی، اطلاق تصویب نظام راهبردی توسعه سرزمین در شورای عالی آمایش سرزمین را مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، واژه «تصویب» از این بند حذف شده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به‌نظر می‌رسد. البته درخصوص این تغییر باید گفت که با حذف «تصویب» از این بند، مرجع تصویب نظام راهبردی توسعه سرزمین با ابهام مواجه شده است؛ خصوصاً آنکه شورای عالی آمایش سرزمین، هم «بررسی» و هم «نظارت بر اجرای» این نظام راهبردی را برعهده دارد. به‌علاوه با تغییر صورت‌گرفته به‌موجب مصوبه مجلس در این بند، باید نشانه «» بعد از واژه «بررسی» نیز از این بند حذف شود.

بند «۳»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۱۸» ایرادات اعلامی، اطلاق تصویب ضوابط ملی آمایش سرزمین در شورای عالی آمایش سرزمین را مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، در این بند عبارت «برنامه‌های اجرایی» جایگزین عبارت «و تصویب ضوابط ملی» شده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

تبصره «۳»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۳» بند «۱۸» ایرادات اعلامی، واگذاری تعیین ترکیب اعضا، مسئولیت‌ها و ارکان شورای عالی آمایش سرزمین به آیین‌نامه اجرایی را مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی اعلام کرده است. همچنین براساس نظر شورا، شرح وظایف تفصیلی و اختیارات این شورا باید به رعایت قانون مقید شود و الا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایرادات، عبارت «شامل ترکیب اعضا، شرح وظایف تفصیلی، مسئولیت‌ها، اختیارات و ارکان شورا» از این تبصره حذف شده و یک تبصره مشتمل بر ترکیب اعضای این شورا، به این ماده الحاق شده است که این تغییرات، رافع ایرادات شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (۳۶)-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۱۹» ایرادات اعلامی، استفاده از واژه «لیسانس» را به دلیل وجود معادل فارسی برای آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی دانسته است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، در فراز اول این ماده عبارت «کارشناسی

(لیسانس) جایگزین واژه «لیسانس» شده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

بند الحاقی-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب قسمت اخیر بند «۱۹» ایرادات اعلامی که به بند الحاقی ماده (۳۶) مصوبه مجلس ناظر بوده و به اشتباه، بند «۳» ماده (۳۶) اعلام شده، این بند را به دلیل مغایرت با تدابیر فرماندهی معظم کل قوا، مغایر بند «۴» اصل ۱۱۰ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «در صورت تأیید فرماندهی کل قوا» را به این بند افزوده و که رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (۳۷)

صدر ماده-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۱» بند «۲۰» ایرادات اعلامی، اعلام کرده است که عبارت «مجاز است» در صدر ماده، با عبارت صدر بند «الف» («موظف است») تهافت دارد. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، در صدر این ماده عبارت «موظف است» جایگزین عبارت «مجاز است» شده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

بند «ت»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۲۰» ایرادات اعلامی، تکلیف دولت به پرداخت معادل کمک‌های مردمی را به دلیل اینکه به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و طریق جبران آن معلوم نشده است، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته است.

مجلس برای رفع این ایراد، این بند را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۴۰)

بند «ج» - عدم رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۲۱» ایرادات اعلامی، عبارت «مرجع ذیصلاح» در این بند را واجد ابهام تشخیص داده است. توضیح آنکه به موجب ذیل این بند، انتشار اسامی مدیران مذکور در این بند به همراه سوابق آنان، پس تأیید «مرجع ذیصلاح» ممکن دانسته شده است ولی معلوم نیست که منظور از این مرجع، کدام مرجع است؟ مجلس برای رفع این ابهام، عبارت «انتشار اسامی مدیران به همراه سوابق آنان پس از تأیید مرجع ذیصلاح امکان پذیر است» را از انتهای این بند حذف کرده است؛ اگرچه این تغییر، ابهام مدنظر شورای نگهبان را رفع کرده و «سازمان بورس و اوراق بهادار» را به انتشار «سوابق تخلفاتی و کیفری» مدیران یادشده براساس ترتیبات اجرایی مصوب «شورای عالی بورس و اوراق بهادار» موظف کرده است، این بند را با ایراد مغایرت با اصول متعدد قانون اساسی و مخالفت با موازین شرع مواجه کرده است؛ چراکه انتشار «سوابق ... کیفری» افراد، تنها با تأیید «مرجع قضایی صالح» مجاز است.

ماده (۴۱)

بند «۲»، بند «الحاقی ۲» و جزء «۳» بند «الحاقی ۲» - عدم رفع ابهام

شورای نگهبان به موجب جزء «۱» بند «۲۲» ایرادات اعلامی، بندها و جزء مذکور را از حیث «نامشخص بودن کیفیت و طریق پشتیبانی مراکز حوزوی»، واجد ابهام تشخیص

داده است. مجلس به منظور رفع ابهام، عبارت «از طریق شورای عالی حوزه‌های علمیه» را به بندها و جزء مزبور افزوده است که این تغییر، به نظر ابهام شورای نگهبان را به طور کامل رفع نمی‌کند؛ چراکه درباره «طریق» پشتیبانی رفع ابهام شده ولی در خصوص «کیفیت» پشتیبانی رفع ابهام نشده است. همچنین در بند «۵» تذکرات شورای نگهبان که ناظر به بند «۲» ماده (۴۱) بوده و به اشتباه بند «الحاقی ۲» این ماده اعلام شده، آمده است که به اقتضای صدر ماده، مناسب است که نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری^{مدظله‌العالی} در دانشگاه‌ها و مؤسسه تنظیم و نشر آثار معظم‌له نیز در تهیه آیین‌نامه مشارکت داشته باشند. مجلس در راستای اعمال این تذکر، در انتهای این بند، عبارت «مؤسسه تنظیم و نشر آثار مقام معظم رهبری» بعد از عبارت «امام خمینی^(ره)» افزوده شده که با این تغییر، به نظر تذکر شورای نگهبان اعمال شده است.

بند «الحاقی ۱» - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۲۲» ایرادات اعلامی، این بند را از این جهت که دولت را به تهیه و ارائه لایحه سند جامع سبک زندگی اسلامی-ایرانی موظف کرده، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی دانسته است. در مصوبه مجلس به منظور رفع این ایراد، در صدر این بند واژه «لایحه» حذف شده است و در انتهای این بند، عبارت «تدوین و با رعایت موارد زیر اجرا نماید» جایگزین عبارت «تا پایان سال اول ابلاغ این قانون تهیه و با رعایت موارد زیر به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید»، شده است که این تغییرات، به نظر رافع ایراد شورای نگهبان است.

جزء «۱» بند «الحاقی ۲» - عدم رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۳» بند «۲۲» ایرادات اعلامی، حکم مذکور در این جزء را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحه دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع تأمین اعتبار لازم برای اجرای آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، معافیت را به «عوارض ساخت و ساز» محدود کرده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر نمی‌رسد.

تبصره جزء «۱» بند «الحاقی ۳»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۴» بند «۲۲» ایرادات اعلامی، حکم مذکور در این تبصره را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحه دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع تأمین اعتبار لازم برای اجرای آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، معافیت مساجد را به «عوارض ساخت و ساز» محدود کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۴۲)

بند «الف»

شورای نگهبان به این بند ایرادی نگرفته است ولی مجلس، عبارت «با رعایت قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵» را بعد از عبارت «از طریق دولت» در این بند افزوده است که به نظر ایرادی ندارد.

بند «ب» و تبصره «۳» آن-رفع ایراد

- شورای نگهبان به موجب بند «۲۳» ایرادات اعلامی، اختیارات واگذار شده به وزارت دادگستری و تصویب «آیین‌نامه اجرایی این بند مربوط به اقدامات وزرات

داگستری» را مغایر اصل ۱۶۰ قانون اساسی شناخته است. مجلس برای رفع این ایراد، این بند و تبصره «۳» آن را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

تبصره «۲» بند «ب» - عدم اعمال تذکر

- در بند «۶» تذکرات شورای نگهبان بیان شده است که در تبصره «۲» این بند، واژه «سال» بعد از واژه «مصوب» حذف شود اما مجلس به این تذکر توجهی نکرده و تغییری در این بند نداده است.

تبصره «۲» جزء «۱» بند «پ»

عبارت افزوده شده به انتهای این تبصره، تغییر جدید بوده و اصلاح تبصره ماده (۶۵۲) الحاقی ۱۳۹۳/۷/۸ «قانون آیین دادرسی کیفری»^(۱) است و البته به نظر ایرادی ندارد.

تبصره «۲» جزء «۲» بند «پ» - اعمال تذکر

در بند «۷» تذکرات شورای نگهبان آمده است که باید واژه «تأیید» به واژه «تصویب» اصلاح شود. در مصوبه مجلس در راستای اعمال این تذکر، در این تبصره واژه «تصویب» جایگزین واژه «تأیید» شده و لذا این تذکر شورای نگهبان اعمال شده است.

۱. تبصره - مراجع قضایی می‌توانند استعلامات قضایی و کسب اطلاعات لازم را از طریق شبکه ملی عدالت به عمل آورند. در این صورت دستگاه‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و شخصیت‌های حقوقی بخش خصوصی موظف‌اند پاسخ لازم را از طریق شبکه مزبور اعلام کنند. مستنکف از مفاد این تبصره، مشمول ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی - کتاب پنجم تعزیرات مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ - است.

ماده (۴۳) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۲۴» ایرادات اعلامی، همان گونه که در نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۰۹۸ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۶ این شورا آمده است، تشکیل شورای دستگاه‌های نظارتی را مغایر اصول ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۶۰، ۷۶، ۸۷ و ۹۰ و بند «۳» اصل ۱۵۶ و اصول ۱۶۱، ۱۷۳ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته است. مجلس برای رفع این ایراد، این ماده را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (۵۰) - بند «پ» - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۲۵» ایرادات اعلامی، اعمال حکم این بند را در خصوص صرافی‌ها، چون موجب کاهش درآمد عمومی می‌شود و طریق جبران آن نیز معلوم نشده است، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته است. مجلس برای رفع این ایراد، این بند را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (الحاقی ۲)

بند «الف» - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب جزء «۱» بند «۲۶» ایرادات اعلامی، اعمال این بند را که به منظور افزایش توان دفاعی کشور اقداماتی را از طریق نیروهای مسلح و با همکاری دولت پیش‌بینی کرده است، به تصویب فرماندهی کل نیروهای مسلح مقید دانسته و رعایت‌نشدن این امر را موجب مغایرت بند مذکور با بند «۴» اصل ۱۱۰ قانون اساسی اعلام کرده است. در مصوبه مجلس به منظور رفع این ایراد، در صدر این بند عبارت «در صورت موافقت فرماندهی کل قوا» بعد از عبارت «تأمین منافع و امنیت ملی» افزوده شده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

بند «ب» - عدم رفع ایراد و عدم اعمال تذکر

شورای نگهبان به موجب جزء «۲» بند «۲۶» ایرادات اعلامی، از آن جهت که ایجاد «بانک هویت ژنتیکی و اثر انگشت ایرانیان» موضوع جزء «۶» این بند، به افزایش هزینه عمومی منجر می‌شود و طریق جبران آن معلوم نشده، این جزء را مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته است. در مصوبه مجلس جهت رفع این ایراد، در این جزء تغییرات عبارتی داده شده است ولی مفاد و حکم اصلی این جزء که موجب ایراد مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی شده بود، چندان تغییر نکرده است و لذا مصوبه مجلس، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر نمی‌رسد. به علاوه، در بند «۸» تذکرات شورای نگهبان بیان شده است که در جزء «۴» این بند، ظاهراً منظور از «آیین‌نامه»، «آیین‌نامه اجرایی» است ولی در مصوبه مجلس، به این تذکر توجهی نشده است؛ لذا برای اعمال این تذکر شورای نگهبان باید در این جزء، عبارت «آیین‌نامه اجرایی» جایگزین واژه «آیین‌نامه‌ای» شود.

ماده (الحاقی ۵) - عدم رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۲۷» ایرادات اعلامی، این ماده را از آن جهت که «قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران» مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام را دائمی می‌کند و از طرفی، در آن تغییراتی داده، مغایر اصول ۷۵ و ۱۱۲ قانون اساسی شناخته است. مجلس برای رفع این ایراد، با تغییر این ماده چنین تصویب کرده است که قانون مذکور دائمی می‌شود و لذا ایراد شورای نگهبان رفع نشده است.

ماده (الحاقی ۷) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۲۸» ایرادات اعلامی، تشکیل «صندوق توسعه حمل و نقل» را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحه دولت اضافه شده است و از سوی دیگر منبع تأمین اعتبار لازم برای تشکیل آن به میزان کافی نیست، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، در این ماده عبارت «دولت می تواند» بعد از عبارت «و زیرساخت‌ها» و کلمه «را» بعد از عبارت «صندوق توسعه حمل و نقل» افزوده شده و عبارت «ده هزار میلیارد از منابع داخلی و» حذف شده و عبارت «خود را» جایگزین واژه «دولت» شده و عبارت «تشکیل می شود» به عبارت «تشکیل دهد» تغییر یافته و با این تغییرات، در واقع، تکلیف دولت به تشکیل این صندوق، به اختیار دولت تغییر کرده است و لذا این تغییرات، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می رسد. البته به نظر می رسد جزء «الف» بند «۴» این ماده^(۱) نیز باید حذف شود؛ چراکه شائبه تکلیف دولت به تأمین سرمایه اولیه این صندوق در بودجه سنواتی را ایجاد می کند.

ماده (الحاقی ۱۵) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۲۹» ایرادات اعلامی، با این استناد که ملزم بودن یا نبودن دولت به پیش بینی بودجه لازم جهت اجرایی کردن موضوع این ماده در قالب

۱. ۴- منابع صندوق عبارت اند از:

الف- سرمایه اولیه دولت از طریق سازوکار بودجه های سنواتی تأمین می شود.

بودجه‌های سنواتی مبهم است، این ماده را واجد ابهام دانسته است. در مصوبه مجلس به منظور رفع این ابهام، در انتهای این ماده عبارت «دولت مجاز است اعتبار مورد نیاز را در قالب بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی نماید» جایگزین عبارت «دولت بودجه مورد نیاز را در قالب بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی می‌کند»، شده است که این تغییر، ابهام مدنظر شورای نگهبان را رفع می‌کند و با توجه به حالت اختیاری آن برای دولت، به نظر با اصول ۵۲ و ۷۵ قانون اساسی نیز مغایرتی نخواهد داشت.

ماده (الحاقی ۱۹) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۰» ایرادات اعلامی، این ماده را که وزارت صنعت، معدن و تجارت را به تشکیل سامانه تدارکات الکترونیکی دولت مکلف کرده است، از آن جهت که به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و طریق جبران آن نیز معلوم نشده، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شده است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «دولت مجاز است» را جایگزین عبارت «وزارت صنعت، معدن و تجارت (مرکز توسعه تجارت الکترونیکی) مکلف است» در صدر این ماده کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (الحاقی ۲۹) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۱» ایرادات اعلامی، اطلاق حکم مذکور در این ماده را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحه دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع تأمین اعتبار لازم برای اجرای آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، در این ماده

عبارت «موظف است» به عبارت «مجاز است» تغییر یافته و در واقع، تکلیف دولت، به اختیار دولت تغییر کرده است و لذا این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (الحاقی ۳۶)

بند «۲»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۲» ایرادات اعلامی، تأمین کسر اعتبار مذکور در این بند را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحه دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع تأمین اعتبار لازم برای اجرای آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «کسری اعتبار پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و با مبادله موافقت‌نامه کمک‌زیان در قالب بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود» را از انتهای این ماده حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

بند «۴»-اعمال تذکر

عبارت افزوده شده به انتهای این بند در راستای اعمال تذکر شماره «۱۲» شورای نگهبان بوده است.

بند «۵»-اعمال تذکر

در بند «۹» تذکرات شورای نگهبان آمده است که باید واژه «تأیید» به واژه «تصویب» و واژه «وزارتخانه‌ها» به واژه «وزرا» اصلاح شود. در مصوبه مجلس در راستای اعمال این تذکر، در این بند عبارت «تصویب وزرای» جایگزین واژه «تأیید وزارتخانه‌های» شده و لذا این تذکر شورای نگهبان اعمال شده است.

ماده (الحاقی ۴۱) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۳» ایرادات اعلامی، این ماده را که به وزارت امور خارجه اجازه می‌دهد تا درآمدهای حاصل از خدمات کنسولی را به حساب درآمد اختصاصی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز کرده و معادل آن را وصول کند، در صورتی که مقید به بودجه سنواتی نشود، مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی دانسته است. در مصوبه مجلس به منظور رفع این ایراد، عبارت «و معادل آن را از محلی که همه ساله در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود دریافت نماید» جایگزین عبارت «و معادل آن را وصول کند»، شده است که این تغییر، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (الحاقی ۴۴) - بند «ب» - عدم رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۴» ایرادات اعلامی، این بند را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحه دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع تأمین اعتبار لازم برای اجرای آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، تغییرات عمده‌ای در این بند داده ولی نه تنها ایراد شورای نگهبان را رفع نکرده، بلکه بار مالی این ماده را افزایش داده است و محل در نظر گرفته شده در تبصره «۳» این بند (بند «ب» ماده (۷) «قانون هدفمند کردن یارانه‌ها»^(۱) مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و ماده (۲۹) قانون اجرای

۱. ماده ۷- دولت مجاز است حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) خالص وجوه حاصل از اجرای این قانون را در قالب بندهای زیر هزینه نماید:

...

سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی^۱ مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵) نیز، تأمین‌کننده بار مالی ناشی از آن نیست و منابع آن قبلاً به امور دیگری اختصاص یافته است و منبع جدیدی محسوب نمی‌شود.

→

ب- اجرای نظام جامع تأمین اجتماعی برای جامعه هدف از قبیل:

۱- گسترش و تأمین بیمه‌های اجتماعی، خدمات درمانی، تأمین و ارتقای سلامت جامعه و پوشش دارویی و درمانی بیماران خاص و صعب‌العلاج.

۲- کمک به تأمین هزینه مسکن، مقاوم‌سازی مسکن و اشتغال.

۳- توانمندسازی و اجرای برنامه‌های حمایت اجتماعی.

۱. ماده ۲۹- باتوجه به بند «د» سیاست‌های کلی، وجوه حاصل از واگذاری‌های موضوع این قانون از جمله شرکت‌های مادر تخصصی و عملیاتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در موارد زیر مصرف می‌شود:

۱- ایجاد خودتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی،

۲- اختصاص سی درصد (۳۰٪) از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به‌منظور فقرزدایی، شامل تخفیف‌های موضوع ماده (۳۴) این قانون،

۳- ایجاد زیربناهای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته،

۴- اعطای تسهیلات (وجوه اداره‌شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذارشده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته و تقویت منابع بانک توسعه تعاون،

۵- مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف چهل و نه (۴۹٪) به‌منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه‌یافته،

۶- تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی با رعایت فصل پنجم این قانون،

۷- ایفای وظایف حاکمیتی دولت در حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته و پرخطر،

۸- بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده‌سازی بنگاه‌ها جهت واگذاری.

تبصره ۱- اعتبارات بندهای فوق در قوانین بودجه سالانه در جدولی واحد درج خواهد شد.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت سه ماه از تصویب این قانون، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت تعاون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده (الحاقی ۵۰) - بندهای «۱» و «۷»-رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۵» ایرادات اعلامی، این دو بند را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحه دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع تأمین اعتبار لازم برای اجرای آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «در صورت تأمین منابع در بودجه سالانه» را به صدر این دو بند افزوده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (الحاقی ۵۲)

شورای نگهبان به موجب بند «۳۶» ایرادات اعلامی، اطلاق این ماده را درخصوص اسنادی که دارای اعتبار شرعی هستند، خلاف موازین شرع شناخته است. در مصوبه مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «مگر اسنادی که براساس تشخیص دادگاه دارای اعتبار شرعی است» بعد از عبارت «تنظیم شوند» افزوده شده است.

ماده (الحاقی ۵۷) - اعمال تذکر

در بند «۱۰» تذکرات شورای نگهبان آمده است که باید تصریح شود که این ماده به قراردادهای دولتی مربوط است و شامل بخش خصوصی نمی‌شود. در مصوبه مجلس در راستای اعمال این تذکر، در این ماده واژه «دولتی» بعد از عبارت «قراردادهای خارجی» افزوده شده و لذا این تذکر شورای نگهبان اعمال شده است.

ماده (الحاقی ۶۰) - بند «ح» - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۷» ایرادات اعلامی، این بند را از آن جهت که در آن، تعیین عموم شرایط احراز تصدی مدیریت شرکت‌های دولتی و بنگاه‌های اقتصادی وابسته به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های سهامی عام که شامل موضوعات تقنینی نیز می‌شود، به دولت تفویض شده است، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی دانسته است. مجلس برای رفع این ایراد، این بند را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ماده (الحاقی ۶۱) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۸» ایرادات اعلامی، این ماده را مغایر اصول ۵۳ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته است. در مصوبه مجلس به منظور رفع این ایراد، اولاً، در این ماده عبارت «که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود» بعد از عبارت «تحت عنوان حساب «اندوخته احتیاطی»» و عبارت «به نحوی که در بودجه سنواتی معین می‌گردد» بعد از عبارت «منابع حساب اندوخته احتیاطی» افزوده شده است تا ایراد مغایرت با اصل ۵۳ قانون اساسی رفع شود و ثانیاً، در ذیل این ماده، «هیئت وزیران» مرجع تصویب آیین‌نامه این ماده دانسته شده است تا ایراد مغایرت با اصل ۱۳۸ قانون اساسی رفع شود. بنابراین این تغییرات، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (الحاقی ۶۴) - رفع ایراد

شورای نگهبان به موجب بند «۳۹» ایرادات اعلامی، این ماده را به دلیل اینکه به موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحه دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع

تأمین اعتبار مورد نیاز برای اجرای آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایراد، عبارت «با یکدیگر» را بعد از عبارت «دستگاه‌های اجرایی» افزوده است که رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (الحاقی ۶۵) - عدم رفع ایراد و مغایرت با اصل ۷۴ قانون اساسی و تذکر

- شورای نگهبان به موجب بند «۴۰» ایرادات اعلامی، این ماده را واجد ایرادات متعددی دانسته است: «اطلاق ماده (الحاقی ۶۵)، درخصوص ایجاد سازمان با خصوصیات مذکور، چون به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و طریق جبران آن نیز معلوم نگردیده است، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد. همچنین واگذاری نحوه برقراری ارتباط به اساسنامه، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. به علاوه برخی از قوانین نظیر قانون کار و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران در برخی مواد مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام هستند که تسری و تضییق مصوبه مذکور، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی می‌باشد. علاوه بر این، وضعیت قانون تشکیل شرکت سرمایه‌گذاری‌های خارجی ایران با توجه به اشکال این شورا در مورد بند «الحاقی یک» ماده (۲۸) این لایحه، روشن نیست؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد. مضافاً اینکه اطلاق فراز اخیر این ماده، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.»

مجلس برای رفع این ایرادات، تغییراتی در این ماده داده است؛ اولاً، تشکیل این سازمان را «در صورت تأمین اعتبار در بودجه سنواتی» دانسته است؛ ثانیاً، تصویب اولیه اساسنامه این سازمان را برعهده هیئت وزیران و تصویب نهایی اساسنامه را

برعهدهٔ مجلس گذاشته است؛ عبارت «قانون جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در ایران» را جایگزین «قانون تشکیل شرکت سرمایه‌گذاری‌های خارجی ایران» کرده است. عبارات «آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی مربوط» و «و از قوانین عمومی کشور از جمله قوانین کار و تأمین اجتماعی، اداری و استخدامی، محاسبات عمومی و غیره خارج می‌باشد» را حذف کرده است. این تغییرات، به‌نظر رافع غالب ایرادات شورای نگهبان است ولی اولاً، ایراد تسری «قانون چگونگی ادارهٔ مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران» (که در برخی مواد مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام است) و در نتیجه مغایرت با اصل ۱۱۲ قانون اساسی کماکان به قوت خود باقی است و ضمناً این ایراد درخصوص «قانون جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در ایران» نیز که ظاهراً منظور از آن «قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی» مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده، به‌وجود آمده است. ثانیاً، ایراد جدیدی که ایجاد شده، آن است که تکلیف دولت به ارائهٔ اساسنامهٔ این سازمان به مجلس جهت تصویب نهایی، مغایر حکم اصل ۷۴ قانون اساسی مبنی بر اختیار دولت در ارائهٔ لایحه به مجلس است.

- تذکر: عنوان صحیح «قانون جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در ایران»، «قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی» مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام است که باید به‌نحو صحیح اصلاح شود.

ماده (الحاقی ۶۷) - بندهای (۳) و (۴) - رفع ایراد

شورای نگهبان به‌موجب بند «۴۱» ایرادات اعلامی، این دو بند را به‌دلیل اینکه به‌موجب اصلاحات نمایندگان، به لایحهٔ دولت اضافه شده و از سوی دیگر، منبع تأمین

اعتبار لازم برای اجرای آن مشخص نشده، واجد بار مالی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تشخیص داده است. مجلس برای رفع این ایرادات، این دو بند را حذف کرده و لذا ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

در پایان ذکر این نکته لازم است که در مصوبه مجلس، به برخی اجزای بندهای «۱۱» و «۱۲» تذکرات شورای نگهبان توجه شده است که در متن به آن‌ها اشاره شد ولی به غالب اجزای تذکرات مذکور توجه نشده و در مصوبه، تغییری در راستای اعمال آن‌ها صورت نگرفته است. شورای نگهبان در بند «۱۱» تذکرات خود اعلام کرده است که «بعضی از قوانین دائمی که نفاذ اجرایی دارد از قبیل موارد ذیل، عیناً در این مصوبه تکرار شده است که به نظر می‌رسد امری زائد است.» در بند «۱۲» تذکرات شورای نگهبان نیز آمده است که «تعدادی از قوانین دائمی موجود در این مصوبه، مورد تغییر یا اصلاح قرار گرفته است؛ مناسب بود که این قوانین هرکدام به‌طور جداگانه مورد اصلاح قرار می‌گرفت.»

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظرافت اسلامی و ملی خود رایانها و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir